

Z S S S - SINDIKAT UPOKOJENCEV SLOVENIJE

REZULTATI ANKETE O BIVANJSKIH POGOJIH STAREJŠIH

Sindikata upokojencev Slovenije (SUS) je v sodelovanju z Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS) izvedel spletno anketo o bivanjskih pogojih starejših. K sodelovanju smo povabili člane SUS in ZSSS, ki prejemajo e-novice ZSSS. Seveda spletne ankete vsi niso izpolnili, kljub temu pa so rezultati ankete zgovorni in pomenljivi.

Med vsemi, ki so anketo izpolnili, je bilo 57 odstotkov upokojencev in 43 odstotkov še aktivnih delavk in delavcev oziroma zaposlenih. To kaže, da obravnavana problematika ne zanima samo starejših, temveč tudi še aktivno populacijo.

Štiri in več etažne stavbe brez dvigal

Na SUS se obračajo številni člani in drugi upokojenci, ki imajo težave, ker živijo v štiri in več etažnih stavbah brez dvigal. Anketa je potrdila, da gre za širši problem, ki ga zaznava večina anketiranih. Kar 41 odstotkov jih je odgovorilo, da pozna več ljudi, ki imajo probleme, ker živijo v več etažni stavbi brez dvigal. 23 odstotkov anketiranih pozna veliko takšnih, 14 odstotkov pa enega takšnega. Skupaj se je torej 78 odstotkov anketiranih že srečalo s tem problemom, ki je očitno družbeni problem in ga ni mogoče obravnavati kot individualni problem posameznikov.

Zanimiva je pripomba, ki jo je napisal eden od anketiranih: »V zgradbah, ki nimajo dvigal, imajo probleme tudi starostniki, invalidi in mlade družine v prvem, drugem, in tretjem nadstropju.«

Problem štiri in več etažnih zgradb brez dvigal, ki ima korenine v pretiranem varčevanju pri gradnji stanovanj v preteklosti ter v želji, da bi čim prej zagotovili stanovanje čim večjemu številu družin, ima danes vrsto posledic: vpliva na daljšanje čakalnih seznamov v domovih za starejše, otežuje dolgotrajno oskrbo na domu, povečuje obseg pomoči na domu, vpliva na večanje števila socialno izključenih in podobno.

Na vprašanje, kdo bi moral poskrbeti, da bi čim več od okoli 11.000 štiri in več etažnih stavb brez dvigala v Sloveniji dobilo dvigala, je kar 75 odstotkov anketiranih izrazilo mnenje, da bi morali za to poskrbeti lastniki stanovanj ob pomoči države, po možnosti tudi iz sredstev Evropske unije. 23 odstotkov pa jih meni, da bi za to morala poskrbeti država, ker očitno menijo, da je najbolj odgovorna, da je do tega problema sploh prišlo. Samo 7 odstotkov anketiranih meni, naj za ta problem poskrbijo lastniki stanovanj sami. Še manj, samo 4 odstotke pa jih meni, da naj lastniki stanovanj za ta problem poskrbijo tako, da bodo prodali stanovanje v višji etaži in kupili stanovanje v nižji etaži.

Kadar gre za stanovanja stanovanjskega sklada, pa 38 odstotkov anketiranih meni, naj sklad reši problem z zamenjavo stanovanj med svojimi najemniki.

Zelo poveden je odgovor enega izmed anketiranih, ki je napisal: »Za izgradnjo dvigala naj poskrbi država, ker je dovolila graditev stavb brez dvigal, v mojem primeru so leta 1978 naknadno dozidali peto nadstropje.«

Sami v prevelikih hišah.

Probleme imajo tudi starejši, ki živijo sami ali s partnerjem v prevelikih hišah, ker jim te povzročajo velike stroške za obratovanje, ogrevanje, vzdrževanje in plačevanje davkov. V sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja je bilo v Sloveniji zgrajenih okoli 168.000 hiš. Večina je prevelikih, ker so jih takrat starši, velikokrat sami in v lastni režiji, gradili tudi za otroke, saj mnogi niso videli možnosti, da bi stanovanjski problem svojih otrok rešili drugače. Kar 41 odstotkov anketiranih pozna več primerov, ko starostnik sam ali s partnerjem živi v preveliki hiši, 17 odstotkov jih pozna veliko takšnih primerov, deset odstotkov pa jih pozna en takšen primer. Problem je torej zaznalo 68 odstotkov anketiranih.

Za ta problem 51 odstotkov anketiranih vidi rešitev v tem, da bi stanovanjski sklad pospešeno gradil varovana stanovanja za starejše ter jih prodajal starejšim kupcem ter od njih odkupoval hiše ter jih prilagajal za mlade družine. Več kot polovica anketiranih torej meni, da trg sam tega problema ne more urediti, temveč da je potreben vmesni člen (stanovanjski sklad). 38 odstotkov anketiranih pa meni, da je ključ do rešitve tega problema v rokah lastnikov – naj preveliko hišo prodajo in si kupijo sebi primerno stanovanje. 32 odstotkov jih vidi rešitev v pospešeni gradnji domov za starejše, za plačevanje bivanja v njih pa lahko starostnik zastavi hišo. 13 odstotkov jih meni, da naj ta problem reši vsakdo sam na nepremičninskem trgu.

Eden od anketiranih je napisal, da bi morali za posredovanje med starostniki v prevelikih hišah in mladimi družinami ustanoviti samostojno agencijo, neki drug anketiranec pa je izrazil obžalovanje, da tudi za ta problem sam ne vidi rešitve.

Star človek je navezan na svoje bivalno in socialno okolje

Urejanje bivanjskih problemov starejših velikokrat spremljajo različne težave. Od kod izvirajo? Kako to vidijo anketirani. Kar 68 odstotkov jih meni, da ob nizkih pokojninah večina starejših nima dovolj sredstev za prilagoditev stanovanja ali hiše svojim potrebam. 64 odstotkov jih meni, da so starejši navezani na svoja stanovanja in hiše ter bivanjsko in socialno okolje in ga niso pripravljene menjati. 59 odstotkov jih meni, da je stanovanjska zakonodaja neživljenjska (sto odstotno soglasje lastnikov za izgradnjo dvigala). 43 odstotkov jih meni, da starejši varčujejo svoje nepremičnine za otroke in vnuke ter jih niso pripravljene prodati za zadovoljitev lastnih potreb. 35 odstotkov jih meni, da vsako preurejanje stanovanj in zgradb, vključno z gradnjo dvigal, naleti na številne birokratske ovire, ki starejše odvrnejo od investicije. 30 odstotkov jih meni, da je država stanovanjsko problematiko popolnoma prepustila svobodnemu trgu, na katerem se veliko starostnikov ne znajde več najbolje.

V pisnih odgovorih so anketiranci opozorili, da številni starejši niso več sposobni sami speljati preselitve, da ne poznajo več predpisov in zakonodaje, da niso pripravljene prisluhniti nasvetom, da so mnogi nezaupljivi, da je marsikateri v sporu s svojimi otroci in podobno, kar vse otežuje reševanje njihovih bivanjskih problemov.

Iz ankete je razvidna še ena okoliščina, ki marsikoga ovira, da bi zamenjal stanovanje ali hišo. 55 odstotkov anketiranih je odgovorilo, da obdelujejo zemljo. Nekateri zato, da vedo kaj jedo, drugi zaradi ekonomskih razlogov, tretjim je to konjiček, nekateri pa zemljo obdelujejo, ker jo ohranjajo za svoje potomce. Ta podatek nam kaže, da pri nas veliko ljudi obdeluje zemljo.

Dalmatinova 4, 1000 LJUBLJANA, tel: (01) 43 41 200, e-mail: SUS@sindikatzsss.si,
https://www.zsss.si/sindikati_zsss/SUS/,

Kdor ni navezan samo na stanovanje ali hišo, temveč tudi na zemljo v bližini, se še težje odloči za zamenjavo.

Mnogi so za solidarnost

Kako pa je s pripravljenostjo ljudi, da odprejo svoj mošnjiček za izgradnjo dvigal?

Na direktno vprašanje, ali bi sofinancirali izgradnjo dvigala v zgradbi oziroma hiši, kjer živijo (možnih je bilo več odgovorov), jih je samo 18 odstotkov odgovorilo z ne – 14 odstotkov, ker nimajo denarja, 4 odstotki pa, ker dvigala ne potrebujejo. 33 odstotkov bi jih za dvigalo prispevalo iz solidarnosti do tistih, ki ga potrebujejo. Prav tako 33 odstotkov bi jih za dvigalo prispevalo, če bi se za njegovo izgradnjo odločila večina stanovalcev. 32 odstotkov bi jih dvigalo sofinanciralo, ker se zavedajo, da ga bodo prej kot slej sami potrebovali. 29 odstotkov pa bi jih dvigalo sofinanciralo, vendar samo pod pogojem, če bi za to dobili del sredstev iz Evropske unije.

Pripravil: Tomaž Kšela